

สารบัญ



๑	กฎหมายแรงงาน	๑
๑.๑	ความเบื้องต้น	๑
๑.๒	กฎหมายแรงงาน คือ	๒
๑.๓	ขอบเขตของกฎหมายแรงงาน	๓
๑.๔	ลักษณะของกฎหมายแรงงาน	๓
๑.๕	วิวัฒนาการกฎหมายแรงงานไทย	๖
๑.๖	กฎหมายแรงงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานฉบับสำคัญของชาวไทย	๑๓
๒	สัญญาจ้างแรงงาน	๑๕
๒.๑	ความหมายของจ้างแรงงาน	๑๕
๒.๒	ลักษณะสำคัญของสัญญาจ้างแรงงาน	๒๔
๒.๓	ตัวอย่างที่ถือว่าเป็นสัญญาจ้างแรงงาน	๓๒
๒.๔	ตัวอย่างที่ไม่ถือว่าเป็นสัญญาจ้างแรงงาน	๓๔
๒.๕	เปรียบเทียบสัญญาจ้างทำของ	๔๑
๒.๖	เปรียบเทียบสัญญาตัวแทน	๔๖
๓	รูปแบบของสัญญาจ้างแรงงาน	๕๐
๓.๑	รูปแบบของสัญญาจ้างแรงงาน	๕๑
๓.๒	ควรทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือ	๕๑
๓.๓	ข้อตกลงในสัญญาจ้างแรงงาน	๕๔
๓.๔	การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อตกลงในสัญญาจ้างแรงงาน	๖๔
๔	นายจ้าง ลูกจ้างและบุคคลที่ต้องร่วมรับผิดชอบกับนายจ้าง	๖๗
๔.๑	นายจ้าง	๖๗
๔.๒	บุคคลที่ต้องร่วมรับผิดชอบกับนายจ้าง	๗๕
๔.๓	ลูกจ้าง	๗๗

๕	การค้ำประกันการทำงานของลูกจ้าง	๘๕
๕.๑	ประเภทของการค้ำประกันการทำงาน	๘๕
๕.๒	วงเงินและระยะเวลาที่รับผิดชอบ	๘๕
๕.๓	รูปแบบของการค้ำประกันการทำงาน	๘๑
๕.๔	การบังคับตามสัญญาประกันการทำงาน	๘๓
๕.๕	เขตอำนาจศาล	๑๐๕
๕.๖	อายุความ	๑๐๕
๖	จ้างทดลองงาน	๑๐๖
๖.๑	ความหมาย	๑๐๖
๖.๒	เงื่อนไขและระยะเวลาทดลองงาน	๑๐๖
๖.๓	การคุ้มครองตามกฎหมาย	๑๐๘
๗	สิทธิหน้าที่ของนายจ้างและลูกจ้างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	๑๑๔
๗.๑	สิทธิและหน้าที่ของลูกจ้าง	๑๑๔
๗.๒	สิทธิและหน้าที่ของนายจ้าง	๑๔๒
๗.๓	อายุความฟ้องเรียกร้องสิทธิตามสัญญาจ้าง	๑๔๕
๘	การใช้แรงงานหญิง	๑๕๑
๘.๑	งานที่ห้ามไม่ให้ลูกจ้างหญิงทำ	๑๕๑
๘.๒	กำหนดเวลาที่ห้ามไม่ให้ลูกจ้างหญิงทำงาน	๑๕๒
๘.๓	การให้ความคุ้มครองลูกจ้างหญิงที่ตั้งครรภ์	๑๕๒
๘.๔	การคุ้มครองความเสมอภาคระหว่างลูกจ้างหญิงกับชาย	๑๕๕
๘.๕	การคุ้มครองลูกจ้างหญิงจากการถูกล่วงเกินทางเพศ	๑๕๗
๙	การใช้แรงงานเด็ก	๑๖๐
๙.๑	ห้ามรับเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี เข้าทำงานเป็นลูกจ้าง	๑๖๑
๙.๒	การรับเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เข้าทำงานเป็นลูกจ้าง	๑๖๑
๙.๓	เวลาทำงานและเวลาพักของลูกจ้างเด็ก	๑๖๒
๙.๔	ลักษณะงานและสถานที่ที่ห้ามไม่ให้ลูกจ้างเด็กทำ	๑๖๓
๙.๕	การคุ้มครองการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างเด็ก	๑๖๕

๕.๖ การลาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการทำงานของลูกจ้างเด็ก	๑๖๖
๑๐ เวลาทำงานปกติและเวลาพัก	๑๖๗
๑๐.๑ เวลาทำงานปกติ	๑๖๗
๑๐.๑.๑ แนวความคิด	๑๖๗
๑๐.๑.๒ เวลาทำงานปกติและชั่วโมงทำงานปกติ	๑๖๗
๑๐.๒ เวลาพัก	๑๗๑
๑๐.๒.๑ ความหมาย	๑๗๑
๑๐.๒.๒ เวลาพักหรือไม่	๑๗๓
๑๐.๒.๓ หลักเกณฑ์การจัดให้มีเวลาพัก	๑๗๔
๑๐.๒.๔ การให้ลูกจ้างทำงานในเวลาพัก	๑๗๖
๑๐.๒.๕ ค่าตอบแทนการทำงานในเวลาพัก	๑๗๗
๑๑ วันหยุดและวันลา	๑๘๐
๑๑.๑ วันหยุด	๑๘๐
๑๑.๑.๑ วันหยุดประจำปี	๑๘๐
๑๑.๑.๒ วันหยุดตามประเพณี	๑๘๑
๑๑.๑.๓ วันหยุดพักผ่อนประจำปี	๑๘๔
๑๑.๒ วันลา	๑๘๔
๑๑.๒.๑ ลาป่วย	๑๘๔
๑๑.๒.๒ ลาเพื่อทำนุ	๑๘๕
๑๑.๒.๓ ลาคลอด	๒๐๐
๑๑.๒.๔ ลาภารกิจ	๒๐๒
๑๑.๒.๕ ลารับราชการทหาร	๒๐๒
๑๑.๒.๖ ลาเพื่อฝึกอบรม	๒๐๒
๑๑.๒.๗ ลาเพื่อกิจการสหภาพแรงงาน	๒๐๔
๑๒ ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด	๒๐๗
๑๒.๑ ค่าจ้าง	๒๐๗
๑๒.๑.๑ ความหมายของค่าจ้าง	๒๐๗

๑๒.๑.๒ ค่าจ้างขั้นต่ำ	๒๒๓
๑๒.๑.๓ ค่าจ้างในระหว่างปิดกิจการชั่วคราว	๒๒๘
๑๒.๑.๔ ค่าจ้างในระหว่างนัดหยุดงานและปิดงาน	๒๓๓
๑๒.๑.๕ ค่าจ้างในวันหยุดและวันลา	๒๓๔
๑๒.๑.๖ ค่าจ้างกรณีพักงานระหว่างสอบสวนความผิด	๒๓๗
๑๒.๑.๗ ค่าจ้างระหว่างพนักงานตรวจแรงงานสั่งให้หยุดกิจการชั่วคราว	๒๓๙
๑๒.๒ ค่าล่วงเวลา	๒๔๐
๑๒.๒.๑ ความหมาย	๒๔๐
๑๒.๒.๒ ประเภทของค่าล่วงเวลา	๒๔๒
๑๒.๒.๓ สิทธิของนายจ้างในการให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา	๒๔๒
๑๒.๒.๔ อัตราค่าล่วงเวลา	๒๔๔
๑๒.๒.๕ การคำนวณค่าล่วงเวลา	๒๔๖
๑๒.๒.๖ การตกลงเหมาค่าล่วงเวลารวมกับค่าจ้าง	๒๔๗
๑๒.๒.๗ ลูกจ้างที่ไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลา	๒๔๙
๑๒.๒.๘ อายุความฟ้องเรียกค่าล่วงเวลา	๒๕๓
๑๒.๓ ค่าทำงานในวันหยุด	๒๕๔
๑๒.๓.๑ ความหมาย	๒๕๔
๑๒.๓.๒ สิทธินายจ้างในการให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุด	๒๕๔
๑๒.๓.๓ อัตราค่าทำงานในวันหยุด	๒๕๕
๑๒.๓.๔ ลูกจ้างที่ไม่มีสิทธิได้รับค่าทำงานในวันหยุด	๒๕๗
๑๒.๔ การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด	๒๕๗
๑๒.๔.๑ จ่ายโดยเสมอภาคให้แก่ลูกจ้างชายและหญิง	๒๕๗
๑๒.๔.๒ จ่ายด้วยเงินตราไทย	๒๕๘
๑๒.๔.๓ จ่าย ณ สถานที่ที่ลูกจ้างทำงาน	๒๕๘
๑๒.๔.๔ กำหนดเวลาจ่าย	๒๕๘
๑๒.๔.๕ ความรับผิดในดอกเบี้ยและเงินเพิ่ม	๒๖๐
๑๒.๔.๖ การหักค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด	๒๖๕
๑๒.๔.๗ อายุความฟ้องเรียกค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด	๒๗๐

๑๓ เงินทดแทน	๒๓๒
๑๓.๑ แนวความคิด	๒๓๒
๑๓.๒ ขอบเขตของกฎหมาย	๒๓๓
๑๓.๓ กรณีที่ให้ความคุ้มครอง	๒๓๔
๑๓.๔ กองทุนเงินทดแทนและเงินสมทบ	๒๓๓
๑๓.๕ หน้าที่นายจ้าง	๒๓๖
๑๓.๖ เงินทดแทนและผู้มีสิทธิได้รับ	๒๓๗
๑๓.๗ ข้อยกเว้น ไม่จ่ายเงินทดแทน	๒๔๐
๑๓.๘ การคุ้มครองเงินทดแทน	๒๔๑
๑๓.๙ การขอรับเงินทดแทนและการพิจารณาวินิจฉัย	๒๔๒
๑๔ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานและข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	๒๔๔
๑๔.๑ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน	๒๔๔
๑๔.๑.๑ นายจ้างที่มีลูกจ้าง ๑๐ คนขึ้นไปต้องมีข้อบังคับเป็นหนังสือ	๒๔๔
๑๔.๑.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน	๒๔๕
๑๔.๒ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	๓๐๐
๑๔.๒.๑ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง คือ	๓๐๐
๑๔.๒.๒ องค์ประกอบของข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	๓๐๑
๑๔.๒.๓ ประเภทของข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	๓๐๔
๑๔.๒.๔ ข้อเหมือนและข้อแตกต่างระหว่างข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพ การจ้างที่เกิดและไม่ได้เกิดจากการแจ้งข้อเรียกร้อง	๓๐๕
๑๔.๒.๕ ผลของข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	๓๐๗
๑๔.๒.๖ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	๓๑๐
๑๔.๒.๗ ผลผูกพันของข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	๓๓๘
๑๕ คณะกรรมการลูกจ้าง	๓๔๓
๑๕.๑ แนวความคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการลูกจ้าง	๓๔๓
๑๕.๒ หลักเกณฑ์การจัดตั้งคณะกรรมการลูกจ้าง	๓๔๔
๑๕.๓ จำนวนกรรมการลูกจ้าง	๓๔๕

๑๕.๔	วิธีการจัดตั้งกรรมการลูกจ้าง	๓๔๗
๑๕.๕	หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งกรรมการลูกจ้าง	๓๔๘
๑๕.๖	วาระและการพ้นจากตำแหน่ง	๓๕๑
๑๕.๗	สิทธิและหน้าที่ของนายจ้างต่อกรรมการลูกจ้าง	๓๕๓
๑๕.๘	การคุ้มครองกรรมการลูกจ้าง	๓๕๖
๑๖	สหภาพแรงงาน	๓๖๕
๑๖.๑	ความหมาย	๓๖๕
๑๖.๒	ประเภทของสหภาพแรงงาน	๓๖๕
๑๖.๓	การจัดตั้งสหภาพแรงงาน	๓๗๑
๑๖.๔	สมาชิกสหภาพแรงงาน	๓๗๕
๑๖.๕	สิทธิและหน้าที่ของสหภาพแรงงาน	๓๗๗
๑๖.๖	การควบและการเลิกสหภาพแรงงาน	๓๘๑
๑๖.๖.๑	การควบสหภาพแรงงาน	๓๘๑
๑๖.๖.๒	การเลิกสหภาพแรงงาน	๓๘๒
๑๖.๗	สหพันธ์แรงงานและสภาองค์การลูกจ้าง	๓๘๓
๑๗	วินัยและการลงโทษทางวินัย	๓๘๕
๑๗.๑	ความหมายและวัตถุประสงค์	๓๘๕
๑๗.๒	ผู้มีอำนาจกำหนดวินัย	๓๘๖
๑๗.๓	วินัยและการลงโทษปรากฏในข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน	๓๘๘
๑๗.๔	ประเภทของวินัย	๓๘๘
๑๗.๕	ขอบเขตของวินัย	๓๘๙
๑๗.๖	วินัยที่ดี	๓๙๒
๑๗.๗	สาเหตุของการฝ่าฝืนวินัย	๓๙๓
๑๗.๘	โทษทางวินัย	๓๙๓
๑๗.๙	ขั้นตอนการลงโทษทางวินัย	๓๙๕
๑๘	สินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า	๔๑๕
๑๘.๑	หลักเกณฑ์การบอกกล่าวล่วงหน้า	๔๑๕

๑๘.๑.๑ การจ้างที่มีกำหนดเวลา เมื่อครบกำหนดสัญญาจ้างสิ้นสุด โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า	๔๒๐
๑๘.๑.๒ การจ้างที่ไม่มีกำหนดเวลา ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นหนังสือ ก่อนเลิกจ้าง	๔๒๒
๑๘.๒ ข้อยกเว้นไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า	๔๓๐
๑๘.๓ ดอกเบี้ย การตกลงสละสิทธิและอายุความ	๔๕๕
๑๙ ค่าชดเชย	๔๕๗
๑๙.๑ ความหมาย	๔๕๗
๑๙.๒ หลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชย	๔๖๐
๑๙.๒.๑ ต้องมีการเลิกจ้าง	๔๖๑
๑๙.๒.๒ ลูกจ้างทำงานติดต่อกันครบ ๑๒๐ วันขึ้นไป	๔๘๓
๑๙.๓ ข้อยกเว้นไม่จ่ายค่าชดเชย	๔๘๘
๑๙.๔ อัตราค่าชดเชย	๕๗๒
๑๙.๕ การตกลงยกเว้นหรือสละสิทธิเรียกค่าชดเชย ดอกเบี้ยและอายุความ	๕๗๔
๑๙.๕.๑ การตกลงยกเว้นหรือสละสิทธิเรียกค่าชดเชย	๕๗๔
๑๙.๕.๒ ดอกเบี้ย	๕๗๕
๑๙.๕.๓ อายุความฟ้องค่าชดเชย	๕๗๖
๒๐ ค่าชดเชยพิเศษ	๕๗๗
๒๐.๑ ค่าชดเชยพิเศษเนื่องจากการย้ายสถานประกอบการ	๕๗๗
๒๐.๑.๑ แนวความคิดและความเป็นมา	๕๗๗
๒๐.๑.๒ หลักเกณฑ์การจ่าย	๕๗๘
๒๐.๒ ค่าชดเชยพิเศษเนื่องจากนำเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีแทนลูกจ้าง	๕๘๑
๒๐.๒.๑ แนวความคิดและความเป็นมา	๕๘๑
๒๐.๒.๒ หลักกฎหมาย	๕๘๒
๒๐.๒.๓ หลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยพิเศษ	๕๘๓
๒๐.๓ อายุความฟ้องเรียกค่าชดเชยพิเศษ	๕๘๖
๒๑ เลิกจ้างไม่เป็นธรรม	๕๘๗

๒๑.๑ แนวความคิด	๕๘๓
๒๑.๒ หลักเกณฑ์เลิกจ้างไม่เป็นธรรม	๕๘๘
๒๑.๓ กรณีถือว่าเลิกจ้างไม่เป็นธรรม	๕๙๐
๒๑.๔ กรณีไม่ถือว่าเลิกจ้างไม่เป็นธรรม	๕๙๓
๒๑.๕ เลิกจ้างเป็นธรรมทั้งในเนื้อหาและวิธีพิจารณา	๖๑๘
๒๑.๖ ผลของการเลิกจ้างไม่เป็นธรรม	๖๒๓
๒๑.๖.๑ กรณีให้นายจ้างรับกลับเข้าทำงาน	๖๒๓
๒๑.๖.๒ กรณีให้นายจ้างใช้ค่าเสียหาย	๖๒๖
๒๑.๗ ข้อสังเกตเกี่ยวกับเลิกจ้างไม่เป็นธรรม	๖๒๘
๒๑.๗.๑ เลิกจ้างไม่เป็นธรรมกับค่าชดเชย	๖๒๘
๒๑.๗.๒ ไม่ต้องยื่นคำร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนฟ้อง	๖๒๙
๒๑.๗.๓ เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน	๖๓๐
๒๑.๗.๔ อาจตกลงสละสิทธิเรียกค่าเสียหายเลิกจ้างไม่เป็นธรรม	๖๓๐
๒๑.๗.๕ นายจ้างยกเหตุเลิกจ้างขึ้นอ้างในภายหลังเพื่อต่อสู้คดีได้	๖๓๑
๒๑.๗.๖ ดอกเบี้ย	๖๓๒
๒๑.๗.๗ อายุความฟ้องคดีเลิกจ้างไม่เป็นธรรม	๖๓๒
๒๒ การกระทำอันไม่เป็นธรรม	๖๓๓
๒๒.๑ ความหมาย	๖๓๓
๒๒.๒ หลักเกณฑ์การกระทำอันไม่เป็นธรรม	๖๓๔
๒๒.๒.๑ การกระทำอันไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๑๒๑	๖๓๕
๒๒.๒.๒ การกระทำอันไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๑๒๒	๖๓๕
๒๒.๒.๓ การกระทำอันไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๑๒๓	๖๔๐
๒๒.๓ ผลของการกระทำอันไม่เป็นธรรม	๖๔๕
๒๒.๓.๑ การดำเนินคดีส่วนแพ่ง	๖๔๕
๒๒.๓.๒ การดำเนินคดีส่วนอาญา	๖๕๑
๒๓ ศาลแรงงานและการดำเนินคดีแรงงาน	๖๕๒
๒๓.๑ ศาลแรงงาน	๖๕๒

๒๓.๒ เขตอำนาจศาล	๖๕๒
๒๓.๓ ผู้พิพากษาในศาลแรงงาน	๖๕๕
๒๓.๓.๑ ผู้พิพากษาศาลแรงงาน	๖๕๕
๒๓.๓.๒ ผู้พิพากษาสมทบในศาลแรงงาน	๖๕๕
๒๓.๔ องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงาน	๖๕๖
๒๓.๕ แนวคิดพื้นฐานในการดำเนินคดีแรงงาน	๖๕๗
๒๓.๖ คดีแรงงาน	๖๕๘
๒๓.๗ การฟ้องคดี	๖๖๕
๒๓.๗.๑ ทำเป็นคำฟ้องหรือคำร้อง	๖๖๕
๒๓.๗.๒ อาจมอบให้องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้างหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ฟ้องคดีแทน	๖๖๕
๒๓.๗.๓ อาจแต่งตั้งผู้แทนโจทก์	๖๖๕
๒๓.๗.๔ ผู้ฟ้องคดีต้องถูกโต้แย้งสิทธิ	๖๖๖
๒๓.๗.๕ หากมีขึ้นตอนก่อนฟ้อง ต้องดำเนินการตามขั้นตอนเสียก่อน	๖๖๘
๒๓.๗.๖ การฟ้องคดีไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาล	๖๗๒
๒๓.๗.๗ คำฟ้องต้องแสดงโดยชัดแจ้ง	๖๗๔
๒๓.๗.๘ เสนอคดีต่อศาลแรงงานที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขต	๖๗๕
๒๓.๗.๙ การตรวจและสั่งฟ้อง	๖๗๕
๒๓.๗.๑๐ การทิ้งฟ้องและถอนฟ้อง	๖๗๖
๒๓.๘ วันนัดพิจารณา	๖๘๐
๒๓.๘.๑ โจทก์ไม่มาศาล	๖๘๐
๒๓.๘.๒ จำเลยไม่มาศาล	๖๘๐
๒๓.๘.๓ โจทก์และจำเลยมาศาล	๖๘๑
๒๓.๙ คำให้การและฟ้องแย้ง	๖๘๓
๒๓.๙.๑ คำให้การ	๖๘๓
๒๓.๙.๒ ฟ้องแย้ง	๖๘๖
๒๓.๑๐ การกำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบ	๖๘๙
๒๓.๑๑ การยื่นบัญชีระบุพยานและการสืบพยาน	๖๙๐

๒๓.๑๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง	๖๕๓
๒๓.๑๓ อุทธรณ์.....	๖๕๗
๒๓.๑๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับคดีตามคำพิพากษา	๗๐๑
บรรณานุกรม	๗๐๒



สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only